

N:o 42.

Af Herr **Söderberg**: *Om inrättande af ett Riksbankens afdelningskontor i Jönköping.*

Under de senaste åren hafva många motioner blifvit väckta med yrkande, att Riksdagen måtte besluta inrättandet af afdelningskontor från Riksbanken i åtskilliga landsortsstäder. I följd häraf hafva ock dylika kontor blifvit inrättade i Östersund och Vexjö, men Riksdagen har afslagit begäran om sådana kontors anordnande på många andra ställen och bland dessa Jönköping, som dock, enligt mitt förmenande, icke blott är en af de dertill mest lämpliga platser, utan der tillika behofvet af ett sådant afdelningskontor är synnerligen märkbart. Då dessa omständigheter synas mig tillföre icke varit nog beaktade, anhåller jag på nedan anförda grunder, att Riksdagen beslutar, att ett afdelningskontor af Riksbanken, så fort ske kan, upprättas i Jönköping.

I det afstyrkande utlåtande, som vid sistlidne riksdag af bankofullmäktige blifvit till Banko-Utskottet afgifvet, anföres såsom det väsentliga skäl, på grund hvaraf motionen borde afstyrkas, att Riksbanken intill 1884 års utgång skulle hafva i beredskap åt de enskilde sedelutgifvande bankerna icke mindre än omkring 14 millioner kronor till vaxlingsförskott, och det kunde vara möjligt, att hela detta anvisade belopp komme att från Riksbanken utgå. Denna grund för afslag å motionen kan nu mera anses aflägsnad, ty med detta års utgång skall hela detta belopp vara till Riksbanken inbetaldt.

Men Banko-Utskottet anförde derjemte, att den tillsatta bankkomitén ännu icke afslutat sina arbeten och ansåg möjliga ändringar i banklagstiftningen vara ett så afgörande skäl, att det på grund af denna enda omständighet afstyrkte samtliga förslag om Riksbankens utgrening genom afdelningskontor. Men huru vigtig än en sådan uppfattning må

synas vara, är det dock af vigt att icke förbise, det lokala förhållanden kunna vara af den trängande beskaffenhet, att alla andra skäl böra gifva vika, och detta är utan allt tvifvel förhållandet, beträffande den åtgärd, som denna motion afser.

Banko-Utskottets afstyrkande innebär redan i sig ett medgifvande af att behovet af ett Riksbankens afdelningskontor i Jönköping verkligen förefinnes och bör tillgodoses, samt ett erkännande af att endast ett formelt hinder föreligger. Ätminstone innehåller Utskottets afstyrkande ingen antydning om en annan uppfattning. På detta indirekta erkännande har jag velat taga fasta och fäster äfven uppmärksamheten på, huruledes nödvändigheten af att i Jönköping upprättas en sådan anstalt redan framgår deraf, att ortens representanter under en följd af år ansett sig förpligtigade, att, oaktadt Riksdagens upprepade afslag, framlägga motion om denna sak.

Villigt erkännande, att en förändrad banklagstiftning kan i någon mån modifiera anordningarne vid ett sådant afdelningskontor, önskar jag dock till Riksdagens behjertande framhålla, att, då fråga är om ett ständigt och hastigt växande affärscentrum af den betydelse, som Jönköping obestriddigen är, det är af stor vigt för det allmänna, att ett sådant behof tillgodoses och att utförandet icke får bindas vid en sådan vansklighet, som framgången af bankkomiténs förslag.

Af Riksbankens afdelningskontor i landsorterna hafva de i Luleå, Östersund och Visby mindre betydande rörelse än det i Vexjö senast inrättade. Om man nu å ena sidan jemför Kronobergs och Blekinge län med Jönköpings och närliggande delar af Skaraborgs och Elfsborgs län, hvars behof af rörelsemedel af det nya afdelningskontoret skulle tillgodoses, så är det lätt att inse, att rörelsen vid det föreslagna kontoret i Jönköping komme att blifva af den mest betydande utsträckning och vida större än vid något af de nämnda afdelningskontoren. Detta är icke blott sannolikt, utan det bevisas på ett slående sätt deraf, att då i Jönköping, som ända till för några år sedan icke hade mer än ett bankkontor, Stockholms Handelsbank inrättade ett afdelningskontor, dettas rörelse då inom kort erhöi en lika stor omfattning som vid det förut befintliga Smålands Enskilda Banks hufvudkontor, och detta utan att den ringaste minskning inträdt i Smålandsbankens rörelse. Orsakerna härtill äro lika enkla som påfallande: 1:o Tillväxten af folkmängden i Jönköping, hvilken tillökning ensamt under de sista nio åren, uppgående till nära 6,000 personer, motsvarar nästan hela folkmängden å den plats, Vexjö, der Riksdagen förut ansett lämpligt upprätta ett afdelningskontor. 2:o Den kända utvecklingen af Jönköping, hvilken försiggått så snabbt och kraftigt, att staden och kringliggande

trakt numera uppnått rangen af en utaf landets förnämsta fabriksorter.
3:o) Förändringen i sättet för penningeförmedlingen, hvilken, efter att förr hafva försiggått man och man emellan, nu mera oftast och i städse ökadtt mått sker med bankerna såsom mellanhand.

Det är derjemte slutligen att bemärka, att vare sig denna motion vinner Riksdagens bifall eller icke, behovet af ett Riksbankens afdelningskontor i Jönköping icke låter sig afvisas och blir för hvarje år allt mera kämbart samt är ett kraf, som måste ses till godo. I frågor, som likt denna äro af intresse och vigt för hela landsdelar, är det icke lämpligt att af fruktan för en följande ringa detaljförändring uraktlåta eller uppskjuta utförandet af sådana företag, som af behovet påkallas och af befolkningens flertal upprepade gånger genom dess representanter begäres.

Dertill kommer den ingalunda ovigtiga omständigheten, att genom upprättande af sådant afdelningskontor Riksbanken sjelf blefve satt i tillfälle att hastigare, fullständigare och säkrare inhemta nödig kännedom om de ortens jordegare, industriidkare och andra affärsmän, med hvilka Riksbanken på ett eller annat sätt befinner eller kommer att befinna sig i penningetransaktioner.

Jag anhåller alltså vördsamt, det Riksdagen måtte besluta:

1:o) att i staden Jönköping skall från och med 1885 års början, eller så fort ske kan, inrättas ett afdelningskontor af Riksbanken, afsedt för enahanda slags rörelse, som i Riksbankens öfriga afdelningskontor drifves;

2:o) att det må ankomma på Fullmäktige i Riksbanken att till vexeldiskontering, utlåning och kassakreditivrörelse anvisa de belopp, Fullmäktige må finna lämpliga;

3:o) att Fullmäktige tills vidare och intill dess Riksdagen annorlunda beslutar må bemyndigas ej mindre att bestämma, af huru stort antal ledamöter styrelsen för afdelningskontoret skall utgöras, än äfven att utse dessa ledamöter, förordna om styrelsens verksamhet och sättet för dennas utöfvande samt bestämma arfvoden för styrelsen, äfvensom besluta om tjänstemännens antagande, göromål och aflöning samt i öfrigt vidtaga alla erforderliga åtgärder för kontorets öppnande så fort ske kan;

4:o) om denna min motion af Riksdagen bifalles,

så anhåller jag, att Banko-Utskottet uppgör förslag till nödiga ändringar i bankoreglementet och bestämmer gränserna för nu föreslagna afdelningskontors verksamhetsområde.

Om remiss till Banko-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 24 Januari 1884.

P. M. Söderberg.

N:o 43.

Af Herr **Bexell**: *Om beviljande af ett lån till mellersta Hallands jernvägsaktiebolag.*

Då jag härmed vågar förelägga Riksdagen vördsam framställning angående *låneunderstöd till "mellersta Hallands jernväg"*, eller för jernvägslinien Halmstad—Varberg, anhåller jag först få lemna ett kort sammandrag af Hallands läns landstings åtgärder för åstadkommande af en vestkustbana från skånska jernvägsnätet till Göteborg.

År 1872 beslöt Hallands läns landsting att för anläggande genom Hallands hela längd af en jernväg anslå 200,000 kronor;

År 1875 beslöt landstinget anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition om 1,500,000 kronors statsbidrag utan återbetalningsskyldighet till en jernväg genom Halland och om ett amorteringslån motsvarande $\frac{2}{3}$ af byggnadskostnaden;

År 1880 beslöt landstinget att, om en jernväg från lämplig jernvägsstation i Skåne, för statens räkning, bygges till Göteborg, till densamma bidraga med 1 million kronor;